

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Közös közlemény az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Új lendület az Afrika–EU partnerség számára

(JOIN(2017) 17 final)

(2018/C 237/11)

Előadó: **Mihai MANOLIU**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2017.07.05.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Külkapcsolatok” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2018.02.22.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2018.03.15.
Plenáris ülés száma:	533.
A szavazás eredménye:	185/2/1
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetés és ajánlások

1.1. Az EGSZB úgy véli, hogy a gyorsan változó nemzetközi környezetben a 2018. év meghatározó szerepet fog játszani az EU–Afrika partnerség elmélyítése tekintetében. Mindkét kontinens jelentős és mély átalakulásokon megy keresztül politikai, gazdasági és társadalmi téren. Ez a környezet lehetőségeket kínál a partnerség újrafarmálására és elmélyítésére. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy az Uniónak most különleges figyelmet kell fordítania arra, hogy mind a gazdasági szférából, mind az európai civil társadalomból újabb szereplők vegyenek részt az afrikai kontinensen belüli fejlesztési projektekben. Afrika fejlődésének támogatásáért nemcsak az uniós intézményeknek kellene felelősséget viselniük, hanem az európai társadalom egészének tennie kellene érte.

1.2. Következésképp az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság javasolja, hogy valamennyi illetékes uniós intézmény folytassa az afrikai béke és biztonság fenntartása érdekében kifejtett erőfeszítéseit, és nyújtson segítséget az afrikai szervezeteknek a konfliktusok megelőzésére, valamint a terrorizmus és a szervezett bűnözés megállítására irányuló küzdelmükben. Az EGSZB örömet fejezi ki az Afrika–EU partnerség kezdeményezése miatt, és úgy véli, hogy szükség van ilyen intézkedésre, tekintettel azon új geostratégiai realitásokra, amelyekkel a két kontinensnek szembe kell néznie:

- az ellenőrizetlennek érzékelt migrációs áramlások humánus és méltó kezelése,
- annak lehetősége, hogy újabb menekültáradat alakul ki,
- a bizonytalanság, amelyet egyes afrikai államok különböző politikai rendszereinek instabilitása és a jogállamiság hiánya gerjeszt az Európai Unió határainál,
- az egyes regionális hatalmak, például Kína által gyakorolt növekvő befolyás Afrikában – az afrikai természeti erőforrásokkal kapcsolatos specifikus érdekek és a kétoldalú gazdasági kapcsolatok nem ösztönzik arra e kontinens országait, hogy fokozzák határokon átnyúló együttműködésüket,
- az Egyesült Államok kiszámíthatatlan fellépései a nemzetközi szinten, illetve az éghajlatváltozásból eredő kihívások.

1.3. Az élelmezés problémájának megoldásával kapcsolatban az EGSZB úgy véli, hogy az EU-nak az Afrikai Unióval együttműködésben számba kell vennie azokat a helyi projekteket és szakpolitikákat, amelyeket siker koronázott, és elő kell mozdítania azoknak a lehető legtöbb afrikai régióra és országra történő kiterjesztését. Ezzel kapcsolatban nem szabad megfeledkezni a demográfiai paraméterről, amelynek elsöprő dinamikája további munkahelyek – 2035-ig évi 18 millió munkahely – létrehozását teszi szükségessé. Afrikában a fenntartható gazdasági fejlődés útjában komoly korlátok állnak, amit az EU-nak figyelembe kell vennie. Ezek a korlátok szorosan kapcsolódnak az alábbi szempontokhoz:

- a természeti erőforrások intenzív kiaknázásától való erős függés, amely ezen erőforrások tiltott kereskedelméhez vezet,

- a háborúk, az emberi jogok megsértése, a társadalmi egyenlőtlenségek, a fundamentalizmus, valamint az éghajlati katasztrófák által okozott instabilitás,
- az éghajlatváltozás következményei,
- az élelmiszer- és a vízhiány hatásai,
- a szennyvízelvezetés és -tisztítás hiányosságai,
- járványok és fertőző betegségek,
- a koherens és a helyi körülményekhez igazodó mezőgazdasági politikák hiánya.

1.4. A fenti problémák azáltal, hogy kényszerű és önkéntes lakóhelyelhagyást eredményeznek, jelentős mértékben hozzájárulnak a gyakran a szervezett bűnözés által irányított illegális migrációhoz, amely komoly nyomást gyakorol a származási és tranzitországok kormányzati rendszereire és politikai vezetésére. Európa a fejlődésre vonatkozó új európai konszenzusnak, a szomszédsági politikának, az európai migrációs stratégiának, valamint a partnerség fogalmán alapuló viszony kialakításának köszönhetően képes választ adni ezekre a problémákra. Az EGSZB a civil társadalom elismert képviselőivel (platform, fórum, önkéntesek) és az afrikai szociális partnerekkel együtt alapvetően hozzá tud járulni a demokráciához és az emberi jogokhoz.

1.5. Az EGSZB kéri, hogy a civil társadalmat jobban vonják be a következő partnerségbe, és komolyabb, a konzultációtól a politikák megvalósításának nyomon követéséig terjedő szerepet biztosítsanak a számára. Ez azért fontos, hogy biztosítani lehessen a fejlesztési szempontú szakpolitikai koherencia elvének tiszteletben tartását, és ténylegesen be lehessen kapcsolni az érdekelt szereplőket a folyamatba. Az EU ezért a helyes gyakorlatok modelljeként szolgálhat az afrikai államok számára a civil társadalomnak a döntéshozatali folyamatba való bevonása és a határokon átnyúló afrikai civil társadalom létrejöttét elősegítő programok megalkotása tekintetében. Ennek megfelelően azokban az országokban, amelyekben nincs vagy nagyon gyengén fejlett a civil társadalom, az Uniónak aktív szerepet kell játszania a fejlődésében.

1.6. Tekintettel az oktatás, a megkülönböztetés nélküli tudástranszfer, a kultúrához mint az együttműködés légkörének kialakításához és az egyöntetűen vallott értékek megosztásához alapvetően fontos elemhez való általános hozzáférés stratégiai fontosságára, valamint pozitív perspektívák megnyitására számos afrikai fiatal előtt, az EGSZB úgy gondolja, hogy a jövő EU–Afrika partnerségnek az alábbi tengelyek köré kell szerveződnie:

- a sikeres európai programokat, mint például az Erasmus+-t Afrikára is ki kellene terjeszteni a hallgatók és az oktatók két kontinensen való mobilitásának lehetővé tétele és az egyetemi szintű tapasztalatcsere biztosítása érdekében,
- elő kellene mozdítani és anyagilag is támogatni kellene az európai és afrikai egyetemek közötti partnerségeket, amelyek kedveznek a közös projektek és tanulmányi programok kialakításának,
- kizárólag jó minőségű programok és a társadalmi kirekesztés ellen küzdő stratégiák révén szorítható vissza az egyes afrikai országokat érintő vallási fundamentalizmus.

1.7. Az EGSZB úgy véli, hogy a legfontosabb modell, amelyet az EU Afrikának kínálhat, saját példája a határokon átnyúló együttműködéssel kapcsolatban, továbbá a határokon átnyúló nagy projektek, például az infrastrukturális projektek megvalósítása, amennyiben az afrikai államok megállapodnak, hogy együttműködnek egymással e projektek végrehajtása érdekében. Ezen túlmenően az Európai Uniónak rá kell ébrednie arra, hogy szakértelmet tud nyújtani a demokratikus társadalomba és a teljes mértékben működőképés, versenyképes és inkluzív piacgazdaságba való átmenettel kapcsolatos politikák tekintetében.

1.8. Az EGSZB javasolja, hogy a partnerség keretében foglalkozzanak a nemek közötti egyenlőség, valamint a nők és a fiatalok emancipációjának előmozdításával és megvalósításával is, és ismerjék el a békéhez és az állam építéséhez, a gazdasági növekedéshez, a technológiai fejlődéshez, a szegénység elleni küzdelemhez, az egészséghez, a jóléthez, valamint a kulturális és emberi fejlődéshez való hozzájárulásukat. Az afrikai kontinens egészén meg kell szüntetni a nők elleni erőszak, valamint a társadalmi és politikai megkülönböztetés minden formáját, hogy teljes mértékben egyenlő jogokkal rendelkezzenek.

1.9. Az EGSZB megjegyzi, hogy egy ideje Kína lett Afrika legfőbb gazdasági partnere, és ez a változás azt eredményezheti, hogy a régió országai megváltoztatják külpolitikai célkitűzéseiket, vagy kisebb érdeklődést mutatnak a demokratikus reformok megvalósítása iránt. Következésképp az EU-nak olyan partnerséget kell létrehoznia Afrikával, amely valóban fellendíti és élénkíti a két kontinens közötti kereskedelmi kapcsolatokat, és jobb feltételeket teremt helyi szinten az európai befektetők számára.

1.10. Az EGSZB azt ajánlja, hogy az EU és a harmadik régiók vagy országok között kötött valamennyi releváns egyezménybe illesszenek be a jó kormányzásra vonatkozó záradékokat a fenntartható fejlődés előmozdítása érdekében, amely feltételezi a felelős, átlátható, dinamikus, méltányos, inkluzív, hatékony, részvételen alapuló és a jogállamiságot tiszteletben tartó politikák megvalósításának folyamatát.

1.11. Az EGSZB sajnálatát is kifejezi amiatt, hogy Afrika a világ legszegényebb kontinense, az egyetlen kontinens, ahol a szegénység növekedett. Elfogadhatatlan, hogy lakosságának több mint 50 %-a súlyos nélkülözésben él. Nemzetközi küzdelmet kell folytatni a szegénység ellen, amelybe be kell vonni a fejlesztési folyamat jelentős szereplőit, továbbá stratégiákat és cselekvési terveket kell kidolgozni a hátrányos helyzetű népességcsoportok elérése érdekében. Új, programozható és előre látható pénzügyi keretösszeget kell meghatározni. Emellett az EGSZB úgy gondolja, hogy a pénzügyi támogatások hatékony nyomon követése elengedhetetlen a kitűzött célok magasabb szintű megvalósításához.

1.12. Az EGSZB üdvözli, hogy Afrika a 2063-ig tartó időszakra vonatkozó menetrend elfogadásán és az Afrikai Unió létrehozásán keresztül kifejezte, hogy szeretné, ha egységes, integrált és pánafrikai egységként kezelnék. A fenntartható fejlődést szolgáló jó kormányzásnak szilárd, társadalmi és környezeti szempontból méltányos gazdaságpolitikán, megvesztegethetetlen, az állampolgárok igényeit szem előtt tartó demokratikus intézmények létrehozásán, valamint a civil társadalom előmozdításán, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelmen, a gazdasági kohézió és nem utolsósorban a jogállamiságon, a törvény uralmán, az emberi jogokon és az esélyegyenlőségen kell alapulnia. A beruházásoknak kedvező légkör sikerre vezethet.

2. Háttér

2.1. Az Európai Unió (EU) és az afrikai államok többsége között már létrejött jogilag kötelező érvényű, átfogó nemzetközi együttműködési megállapodás, amelyek a világ nemzetállamainak több mint felét lefedik. A Cotonoui Partnerségi Megállapodást (CPA vagy Cotonoui Megállapodás) Beninben írták alá 2000-ben, azzal a céllal, hogy megerősítsék az EU és az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok (AKCS) közötti hosszú távú politikai, kereskedelmi és fejlesztési együttműködést. E megállapodás nyomán számos olyan intézmény jött létre, amely előmozdítja az AKCS-államok és az EU kormányai, köztisztviselői, parlamenti képviselői, önkormányzatai és civil társadalmi szervezetei, valamint magánszektorbeli szereplői közötti együttműködést.

2.2. Az Európai Unió kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégiája megjegyzi, hogy tekintettel a földrajzi közelségre, az afrikai kontinensen a béke és a fejlődés előmozdítása végső soron az Európai Unió békéjébe és jólétébe történő befektetésnek tekintendő. Nagyon nehezen érhető el egy virágzó és biztonságos Unió egy olyan környezetben, ahol a szomszédok kevésbé fejlettek és konfliktussal terheltek. Az EU-nak ezért aktívan és intenzíven részt kell vennie az Afrikai Unió kiterjesztésében és a régió gazdasági növekedésének beindításában.

2.3. Az EGSZB megjegyzi, hogy az utóbbi időben a nemzetközi környezet jelentős mértékben változott, új világszintű kihívások jelentek meg, az emberek biztonsága sérült, továbbá a szegénység és a pandémiák leküzdése érdekében tett erőfeszítések, az éghajlatváltozás és az elsvatagosodás, a migráció, a közjavak fenntartható kezelése folyamatosan hatást gyakoroltak az afrikai államok politikáira és az EU keretében folytatott politikákra.

2.4. Új közös Afrika–EU politikai jövőképet kell felvázolni, amely konkrét, közös érdekeken és értékeken, kölcsönös tiszteleten, az egyéni szuverenitás elvének tiszteletben tartásán alapul, és tükrözi a két fél jogos törekvéseit, akiknek mindkettjüknek egy, a két fél egyenlőségén alapuló, tudatos és preferenciális partnerségen keresztül kell közös akaratukat kifejezniük a béke (Afrikai Békekeret) és a biztonság (az afrikai kontinens jelentős tényező e tekintetben), valamint a fenntartható fejlődés, az emberi jogok és a regionális és kontinentális integráció további előmozdítása érdekében.

2.5. Az EGSZB sajnálatát is kifejezi amiatt, hogy Afrika a világ legszegényebb kontinense, az egyetlen kontinens, ahol a szegénység növekedett. Elfogadhatatlan, hogy lakosságának több mint 50 %-a súlyos nélkülözésben él. Nemzetközi küzdelmet kell folytatni a szegénység ellen, amelybe be kell vonni a fejlesztési folyamat jelentős szereplőit, továbbá stratégiákat és cselekvési terveket kell kidolgozni a hátrányos helyzetű népességcsoportok elérése érdekében. Új, programozható és előre látható pénzügyi keretösszeget kell meghatározni. Emellett az EGSZB úgy gondolja, hogy a pénzügyi támogatások hatékony nyomon követése elengedhetetlen a kitűzött célok magasabb szintű megvalósításához.

2.6. Az EGSZB üdvözli, hogy Afrika a 2063-ig tartó időszakra vonatkozó menetrend elfogadásán és az Afrikai Unió létrehozásán keresztül kifejezte, hogy szeretné, ha egységes, integrált és pánafrikai egységként kezelnék. A fenntartható fejlődést szolgáló jó kormányzásnak szilárd, társadalmi és környezeti szempontból méltányos gazdaságpolitikán, megvesztegethetetlen, az állampolgárok igényeit szem előtt tartó demokratikus intézmények létrehozásán, valamint a civil társadalom előmozdításán, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelmen, a gazdasági kohézió és nem utolsósorban a jogállamiságon, a törvény uralmán, az emberi jogokon és az esélyegyenlőségen kell alapulnia. A beruházásoknak kedvező légkör sikerre vezethet.

2.7. A hatékonysághoz és a kölcsönös felelősséghez mindkét fél által teljes mértékben vállalt, jelentős mértékű hosszú távú emberi és pénzügyi erőforrások szükségesek. Az EGSZB szerint a civil társadalom ebbe a folyamatba való bevonása kezdetben egy önkéntes csatlakozáson alapuló platformból kiindulva történhet, amely elősegítheti a fejlődési folyamatot. A nem állami szereplőket és a helyi önkormányzatokat sürgősen teljes mértékben be kell vonni a folyamat minden lépésébe, a nyomon követést és az értékelést is beleértve. Ezek nemcsak új lendületet adhatnak az afrikai fejlődésnek, hanem meg is erősíthetik az EU külső tevékenységének legitimitását, és csökkenthetik az euroszkepticizmust Európában. Az erre vonatkozó közös jövőképek tartalmaznia kell a részvételi demokráciát, a pluralizmust és az alapvető szabadságokat, azaz – egy szóval összefoglalva ezeket a fogalmakat – a jogállamiság tiszteletben tartását.

2.8. A másik komoly veszélyt az afrikai természeti erőforrások kimerülése jelenti, ami akadályozni fogja a szegénység csökkentésének folyamatát. Ellentételezést kell kínálni az ökoszisztéma-szolgáltatásokért, köztük a trópusi őserdőben történő szén-dioxid-tárolásért. Közös megközelítésre van szükség a világméretű kihívásokkal szemben, valamint egy kontinensek közötti, mind politikai téren, mind a konkrét tárgyalások terén megvalósuló eljárásnak köszönhetően egységesen és az állampolgárt középpontba állítva folytatott partnerségre.

2.9. Az EGSZB álláspontja szerint az érdekelt feleknek felelős és koherens magatartást kell tanúsítaniuk a kölcsönös felelősség, a párbeszéd és a hozzájárulások tekintetében. Ezenkívül a jövődő megállapodásnak a *partnerség* elvén kell alapulnia. A partnerek egyenlő jogokkal és kötelezettségekkel rendelkeznek a fejlesztési és beruházási gyakorlatokat illetően. Valódi szakadék tapasztalható azonban az integráció, valamint a humán, a technikai és a pénzügyi erőforrások terén. Ezért fejleszteni kell és meg kell erősíteni az EU és Afrika közötti párbeszédet.

2.10. A szegénység felszámolása és a fenntartható fejlődés (az adományozók és a nem állami szereplők közötti jobb koordináció révén) koherens célt és együttműködési kötelezettségvállalást jelent az EU és Afrika között, amelyet az európai szakpolitikák határoznak meg, mint például a gazdasági partnerségi megállapodások keretében az Unió piacához való szabad hozzáférést biztosító kereskedelem-politika, illetve a környezetvédelmi és a mezőgazdasági szakpolitika.

2.11. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a konfliktusok átfogó megközelítésének a felelősségen, a megelőzésen, a megoldáson, a kezelésen és az újjáépítésen kell alapulnia. A béke meghatározó szerepet játszik, mivel ez az első lépés a politikai, gazdasági és társadalmi szempontból méltányos fenntartható fejlődés felé, az emberi jogok teljes körű tiszteletben tartása mellett. Nagyobb éberséget kell tanúsítani az etnikai és vallási feszültségek afrikai kontinensen történő megjelenése iránt. Magatartási kódex révén fokozott figyelmet kell fordítani a fegyverexportra, a fegyvercsempészetet is beleértve.

3. Általános megjegyzések

3.1. Az Európai Bizottság „*Új lendület az Afrika-EU partnerség számára*” című közleménye összehangolt és megerősített kezdeményezést jelent, amely megfelel a **2063-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendnek**, és összhangban áll **az Európai Unió kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégiájával**. Az afrikai pillérre vonatkozó jövődő tárgyalások koherens alapjának megteremtése révén hozzájárul a gondolkodási folyamathoz.

3.2. Az EGSZB úgy véli, hogy az EU-nak politikailag a szentesített közös értékeken és közös érdekeken alapuló és azokra irányuló stratégiai érdeke fűződik ahhoz, hogy elmélyítse és adaptálja az Afrikával folytatott fenntartható partnerségét. A legnagyobb külföldi befektetővé és partnerré kell válnia humanitárius és kereskedelmi téren ezen a kontinensen, és hozzá kell járulnia biztonságához.

3.3. Az EU három stratégiai célkitűzést követ:

- a kölcsönös partnerség erősítése és fokozott együttműködés a nemzetközi szinten a közös értékek és közös érdekek alapján, ideértve a kétoldalú kapcsolatokat,
- szárazföldi és tengeri biztonság, valamint a határokon átnyúló fenyegetések elleni küzdelem mint mindkét földrész biztonságába való befektetés,
- fenntartható és inkluzív gazdasági fejlődés Afrikában a földrész által igényelt munkahelyek megteremtése és az Európa számára nyújtott lehetőségek megragadása érdekében.

3.4. Az EGSZB egyetért azzal, hogy egy ambiciózus közös program sikeres megvalósítása az alábbiak révén lehetséges:

- a globális kormányzással kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó koalíciók elmélyítése intenzív párbeszéd, valamint a stratégiai partnerekkel és az alapvető szövetségesekkel folytatott hatékony együttműködés útján, a jogállamiság és az igazságszolgáltatás előmozdításával és támogatásával,

- a közös érdekű területeken folytatott együttműködés megerősítése többoldalú, kontinentális, regionális, nemzeti és helyi szinten végbemenő intenzív politikai interakciók alapján, a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartásával,
- az embereket, a politikai hatóságokat, a helyi önkormányzatokat, a szociális partnereket, a magánszektor és a civil társadalom egészét középpontba állító partnerség létrehozásával.

3.5. Az EGSZB-nek meggyőződése, hogy a közös Afrika–EU stratégiát az afrikai helyi realitásokon nyugvó, erőteljes fenntartható fejlesztési politikára kell alapozni, mivel ez a feltétele annak, hogy a segítségnyújtás hatékonyan járuljon hozzá a szegénység elleni méltányos küzdelemhez, valamint a gazdasági, – a pusztító éghajlatváltozásokra tekintettel – környezeti és társadalmi szempontból egészséges növekedés biztosításához, amely a hosszú távú munkahelyeket feltételező tisztességes munkán alapul, és amelyet a termelékenység, a szabadság, a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem, valamint az etika és a méltóság szem előtt tartásával kell biztosítani. Az élelmezésbiztonság zálogát jelentő és a kis családi gazdaságoknak és a kvk-knak tisztességes jövedelmet biztosító helyi termelés növelése, továbbá a tulajdonjogoknak, valamint az adminisztratív terhek és a korrupció csökkentésének köszönhető belső piac megteremtése olyan tényezők, amelyek hozzájárulhatnak a nyomor leküzdéséhez. Ezért a közös politikáknak elsősorban a mezőgazdaságra és az élelmezésbiztonságra kell összpontosítani. Támogatni kell a fenntartható mezőgazdasági modelleket, a kistermelőkre helyezve a hangsúlyt, konkrét munkalehetőségeket nyújtva az adott ágazatok fejlesztésének köszönhetően. Az EU-nak és az AU-nak számba kell vennie és elő kell mozdítania a hátrányos helyzetű közösségekben – akár ugyanazon országban, akár más fejlődő afrikai államokban – mezőgazdasági téren bevált modelleket és politikákat.

3.6. Az elsvatagosodás elleni küzdelem, valamint a vízhez való, mindenki számára biztosított hozzáférés meghatározó tényezők az élelmezésbiztonság, a migráció és a menekültek jelenléte tekintetében. Az afrikai kontinens érintik leginkább az éghajlatváltozási hatások. Az EU-nak és az AU-nak, valamint tagállamaiknak, a gazdasági szereplőknek és a befektetőknek felelősséget kell vállalniuk a klímaváltozás elleni küzdelemben, és rugalmas és hatékony pénzügyi keretet kell előírniuk egy új ökológiai megközelítés érdekében.

3.7. A környezetvédelmi és társadalmi normákat betartó, szabad kereskedelmi kapcsolatok léte ösztönzi a gazdasági növekedést, valamint a társadalmi és politikai haladást, amely a gyakorlatban abban nyilvánul meg, hogy az általánossá tett fenntartható fejlődésnek köszönhetően katalizátor szerepet tölt be a szegénység elleni küzdelemben. A regionális integráció, a megbízható kereskedelmi és beruházási keret megteremtése érdekében az afrikai piacok számára kedvező aszimmetriát kell biztosítani. A gazdasági partnerségi megállapodások kereskedelmi és regionális integrációs eszközként működnek, amennyiben mentességek biztosításával elősegítik a fejlődést, annak érdekében, hogy az átalakulóban lévő helyi ipar alkalmazkodhasson az új piaci feltételekhez. Az EU és Afrika közötti gazdasági kapcsolatokat tisztességes kereskedelemre és az afrikai integrációhoz vezető, testreszabott és diverzifikált megközelítésre kell építeniük, amely szükséges és versenyképes termékek és szolgáltatások létrehozásához vezet.

3.8. A gazdasági fejlődés és a szegénység felszámolásának egyik meghatározó tényezőjét az EU–Afrika energetikai partnerség alkotja, amely elősegítheti olyan projektek megszületését, amelyek elérhető áron és hatékony módon képesek megújuló forrásokból származó energiát biztosítani. Ebben az esetben az afrikai kontinensre jellemző éghajlat és földrajzi feltételek előnyt jelenthetnek, különösen a napenergiát illetően. Az energiához való hozzáférés élénkítheti Afrika gazdasági és társadalmi fejlődését.

3.9. Az EGSZB úgy véli, hogy a mindenki számára biztosított oktatás és egészségügy iránti elkötelezettség hatékony és konkrét eszközt jelenthet a szegények javát szolgáló fejlesztési folyamatban. A stratégiának hozzá kell járulnia a nemek közötti egyenlőség és a női emancipáció alapvető dimenziójának integrálásához, nem elfeledve a veszélyeztetett népességcsoportokat és a humanitárius válságok nyomán megjelenő menekülteket. Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés és a gyógyszerhamisítás elleni küzdelem alapvető összetevője a halálos betegségek növekvő problémájával szembeni harcnak. Ezzel kapcsolatban megfelelő jogi és büntetőintézkedésekre is szükség van.

3.10. Az EGSZB javasolja, hogy végezzenek rendszeres elemzéseket a migráció fő kiváltó okairól, valamint a migránsok jogaival és integrációjával kapcsolatos kérdésekről, köztük az agyelszívás problematikájáról. Gyakorlati megoldásokra van szükség a hatékony körkörös migráció megerősítése érdekében. Nem a kerítések jelentik a megoldást, a nemzeti és regionális identitáson, a szolidaritáson és a kultúrán alapuló párbeszéd vetheti meg egy mindenki számára fenntartható fejlesztési program alapjait, amennyiben megfelelő anyagi eszközökkel is ellátják.

3.11. Az EGSZB úgy gondolja, hogy az adósság olyan terhet jelent, amely semmissé teszi a mindenki számára fenntartható fejlődés érdekében kifejtett erőfeszítéseket. Egyenkénti kezelését alá kell rendelni a gazdasági és szociális politikák megerősítésének és a hatékonyabbá váló kormányzásnak. Az adósságkezelésnek és az adósság más hitelezők részére történő átadásának alapvető tényezőnek kell lennie a költségvetés-támogatásban, amelynek teljesítménymutatókra

alapozva képesnek kell lennie arra, hogy alapvető szociális szolgáltatásokat nyújtson és ezáltal megerősítse az afrikai országok szerkezetét. Ezen a téren átlátható felügyeletet kell gyakorolni, amelybe be kell vonni a helyi önkormányzatokat és a civil társadalmat is.

4. Részletes megjegyzések

4.1. Az EGSZB úgy véli, hogy a 2063-ig tartó időszakra vonatkozó menetrend a békés, biztonságos és virágzó Afrikáért, amelyet a jó kormányzás, demokrácia, az emberi jogok tiszteletben tartása, az igazságosság és a jogállamiság jellemez, amely fejlődése során a népekre támaszkodik, kiaknázza a fiatalokban, különösen a fiatal nőkben rejlő lehetőségeket és ahol senkit sem hagynak az út szélén, olyan program, amely képes megváltoztatni a kontinenst és annak megreformálása érdekében került kialakításra, és amelynek két jelentős prioritásra kell összpontosítania:

— **az államok és a társadalmak megrázkódtatásokkal szembeni ellenálló képességének növelése:**

- konfliktusmegelőzés, válságkezelés és a béke megszilárdítása,
- a kormányzati rendszerek megerősítése,
- a migráció és a mobilitás kezelése,

— **több és jobb minőségű munkahely teremtése, főként a fiatalok számára:**

- társadalmilag felelős és fenntartható befektetések vonzása,
- energetikai szolgáltatások biztosítása Afrikában,
- az afrikai mezőgazdaság és a mezőgazdasági vállalkozások, valamint Afrika kék gazdaságának átalakítása, ideértve a halászatot is,
- a szociális partnerek munkájának támogatása,
- az ismeretek és készségek fejlesztése.

4.2. A megrázkódtatásoknak jobban ellenálló államok és társadalmak létrehozása jogos törekvéseken alapul, az EU értékei és célkitűzései, saját határainak jelenlegi sérülékenysége és a létfontosságú érdekeit veszélyeztető fenyegetések indokolják. A terrorizmus, az emberkereskedelem, a bűnözés, az erőszakos szélsőséges megannyi fenyegetést jelent a stabilitásra és a békére nézve, és adott esetben mély strukturális bizonytalanság tüneteiként értelmezhetők.

4.3. Ezzel összefüggésben az EU a következő kiemelt kezdeményezéseket határozta meg:

- együttműködési platform létrehozása az Egyesült Nemzetek Szervezete, az európai partnerek, az afrikai partnerek és más nemzetközi partnerek részvételével,
- kezdeti hozzájárulás nyújtása az AU Békealapja számára,
- az afrikai kezdeményezések támogatása a tengeri biztonság terén.

4.4. Közismert, hogy a jó kormányzás, a biztonság és a fejlődés alkotják a szilárd, modern, a megrázkódtatásoknak ellenálló társadalom alapját, amely demokratikus, hatékony átlátható és felelős intézményekkel rendelkezik. Az ilyen szilárd közösségek, amelyek tiszteletben tartják az emberi jogokat és a fenntartható fejlődés bázisait képviselik, makrogazdasági szinten kiszámítható és állandó keretben működnek, amely képes szolgáltatásokat nyújtani az állampolgároknak. Az EU ezen a téren nemcsak azzal a szaktudásával járulhat hozzá Afrika fejlődéséhez, amelyet az egyes tagállamai tapasztalatai révén tud nyújtani a demokratikus társadalomba és az életképes piacgazdaságra való átmenettel kapcsolatos politikák, illetve a társadalmi és területi kohézióra irányuló politikák terén, hanem határokon átnyúló együttműködési modelljével is, ideértve a közös intézményeket.

4.5. Ezzel összefüggésben az EU a következő kiemelt kezdeményezéseket határozta meg:

- magas szintű, a választási folyamatokkal, a demokráciával, valamint az afrikai és az európai kormányzással kapcsolatos AU–EU közös konferencia szervezése,
- a belföldi erőforrások mozgósítása érdekében nyújtott támogatás 2020-ig való megduplázása az adózási kezdeményezéssel összhangban,
- a természeti erőforrások fenntartható kezelésének megerősítésére szolgáló együttes fellépés, különösen a közös EU–Afrika Charta kidolgozása révén.

4.6. A gazdaságot, a társadalmat és a biztonságot érintő jelentős problémákat illetően ki kell emelni, hogy a migráció és a mobilitás megerősítheti és gazdagíthatja a társadalmakat, ugyanakkor jelentős destabilizációt is okozhat, ha nem kezelik megfelelően és hatékonyan. E migrációval és mobilitással kapcsolatban megállapítható, hogy az áramlások veszélyessége napjainkban soha nem látott mértéket ért el a migránsok testi épségét illetően. Ezen a téren közös a felelősség, és az átfogó megoldások a felelősségek megosztásán és a szolidaritáson alapulnak, amely egy olyan politikai keretből ered, amely a menekültek és a migránsok kiterjedt mozgása tekintetében meghatározó értékkel bír.

4.7. Ezzel összefüggésben az EU a következő kiemelt kezdeményezéseket határozta meg:

- az afrikai területen belüli legális migrációval és mobilitással kapcsolatos afrikai kezdeményezések támogatása a szabad mozgás, a szociális biztonsági rendszerek, az ahhoz kapcsolódó jogosultságok hordozhatósága és a képesítések elismerése terén,
- az Afrika–EU együttműködés fokozása az embercsempész- és emberkereskedelmi hálózatok elleni küzdelem terén.

4.8. Paradigmaváltásra van szükség egy olyan virágzó kontinens létrejötte érdekében, amely rendelkezik a szükséges eszközökkel és erőforrásokkal saját fejlődésének koordinálásához, és ahol a gazdaságok az iparosodás, a feldolgozó tevékenységek és a hozzáadott érték révén szerkezetátalakítást hajtanak végre, ami megosztott növekedéshez vezet a magánszektorban, a vállalkozói készség fejlődésének és a mindenki számára biztosított tisztas munkahelyeknek köszönhetően.

4.9. Az EGSZB álláspontja szerint a társadalmi-gazdasági átalakulásnak kompatibilisnek kell lennie a jelentős éghajlatváltozástól és a környezeti fenntarthatóságból eredő lehetőségekkel és kihívásokkal. Regionális piacokat és kedvező beruházási környezetet kell kialakítani, hogy megfelelő hozzáadott érték teremthető legyen a gazdasági partnerségi megállapodások által lehetővé tett stabil és kiszámítható szabadkereskedelemnek köszönhetően.

4.10. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy Afrika regionális és kontinentális szintű gazdasági integrációjának megvalósítása érdekében biztosítani kell a helyes vállalatirányítást, valamint a környezetvédelmi és szociális normák tiszteletben tartását. Minden lehetőséget meg kell ragadni a zöld, a kék és a körforgásos gazdaság megteremtése érdekében, a vállalati társadalmi felelősségvállalásra, a szociális vállalkozásra és az etikus magatartásra alapozva egy kontinentális szabadkereskedelmi övezet létrehozása céljából.

4.11. A vállalkozások alapvető szerepet játszanak a társadalom fejlődésében, egyrészt mint jelentős beruházók, amelyek az innováció forrásai, képzettségeket és munkahelyeket teremtenek, támogatják a gazdasági növekedést, (közvetett és közvetlen) jövedelemforrásokat teremtenek és ezáltal államháztartási bevételeket biztosítanak, amelyek lehetővé teszik a szükséges jóléti beruházásokat és az alapvető infrastruktúra szegmenseibe – mint például oktatási intézményekbe vagy kórházakba – történő beruházásokat, másfelől mint az integráció elősegítői a fiatalok és a migránsok számára, mivel esélyt biztosítanak az embereknek arra, hogy kibontakozzanak és biztos jövedelemmel rendelkezzenek.

4.12. Ezzel összefüggésben az EU a következő kiemelt kezdeményezéseket határozta meg:

- nagyarányú uniós beruházások megindítása Afrikában az európai külső beruházási terv vagy egy Afrikával kötött paktum keretében,
- kiszámíthatóbb és az afrikai beruházások számára kedvezőbb környezet elősegítése,
- az afrikai digitális stratégia támogatása.

4.13. Az EGSZB úgy véli, hogy a fenntartható és megújuló energiához való, észszerű áron alapuló egyetemes hozzáférés lehetőségeket nyújt tisztességes új munkahelyek teremtésére és az éghajlatváltozást figyelembe vevő konkrét fejlesztésre. Az EU és Afrika közös értékekből kiindulva megerősítheti a tiszta energiára való átállás érdekében kifejtett együttműködést. Az Európai Unió világszinten úttörő szerepet játszik a tiszta energiák előmozdítása terén. A villamos energia termelése és hatékony, megfelelő szabályozáson alapuló felhasználása terén Afrikában rejlő potenciálnak kiaknázása érdekében jelentős, a keresletet kielégíteni képes beruházásokat kell végrehajtani, tekintettel arra, hogy az európai szállítóhálózatokkal való összekapcsolás terén is adottak a lehetőségek. Az éghajlatváltozást a megújuló forrásokból biztosított villamosítás segítségével fel lehet tartóztatni.

4.14. Ezzel összefüggésben az EU a következő kiemelt kezdeményezéseket határozta meg:

- uniós hozzájárulás biztosítása a megújuló energiára vonatkozó afrikai kezdeményezéshez (AREI), és 5 GW megújuló forrásból származó energiatermelés elérése 2020-ig, lehetővé téve 30 millió afrikai fenntartható energiához való hozzáférést és évi 11 millió tonna CO₂-kibocsátás megtakarítását,

- a köz- és magánszféra közti együttműködés elősegítésére irányuló, EU és Afrika közötti új kezdeményezés elindítása, melynek célja, hogy magas szintű platform útján élénkítse a beruházásokat az afrikai megújulóenergia-ágazatban,
- új EU–Afrika partnerség indítása az éghajlatváltozással és a fenntartható energiával kapcsolatos kutatás és innováció terén.

4.15. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a mezőgazdaság, az állattenyésztés, az akvakultúra és a halászat komoly jövedelemforrást jelent, amely a létfenntartáshoz nélkülözhetetlen eszközöket biztosít Afrika számára. A források nem fenntartható kezelése, az ingatlanokkal kapcsolatos tulajdonjogi problémák, a tengeri biztonság hiánya és egy nem kevésbé fontos tényező, a tőke és a finanszírozáshoz való hozzáférés hiánya komoly akadályt jelent az ágazat fejlődése szempontjából. A jelentős fejlődési potenciált jelentő élelmiszertermelés – az élelmiszezbiztonság biztosítása mellett – biztosíthatja a munkahelyteremtést és az emancipációt is.

4.16. Afrika természeti erőforrásai terén hozzáadott értéket teremthet egy olyan iparosítási politika folytatása mellett, amely a kis- és középvállalkozások, valamint a feldolgozó tevékenységet folytató mikrovállalkozások létrehozására helyezi a hangsúlyt. Az EGSZB hangsúlyozza a felelős, a vidék fejlődésének motorjaként működő értékláncok fontos szerepét, amelyek biztosítják a vízforrások és a talaj fenntartható politikai kezelését. Politikai partnerségi megállapodásokat is kell kötni, valamint ki kell aknázni az afrikai termékek számára kínáló piaci lehetőségeket.

4.17. Ezzel összefüggésben az EU a következő kiemelt kezdeményezéseket határozta meg:

- az értéklánc fejlesztésének előmozdítása a fenntartható agrár-élelmiszeripari ágazatba, valamint kék gazdaságba történő felelős beruházások elősegítésével,
- az uniós és afrikai beruházások ösztönzése a kutatás és az innováció támogatása érdekében,
- az EU és az afrikai országok között kötött fenntartható halászati partnerségi megállapodások hálózatának megfelelő módon való bővítése.

4.18. Az EGSZB álláspontja szerint a visszafordíthatatlan fenntartható fejlődés egyik alapvető feltétele az oktatáshoz való megkülönböztetésmentes és korlátozás nélküli hozzáférés. Az afrikai oktatási, valamint szakoktatási és szakképzési rendszereknek sokkal nagyobb mértékben kell korrelálniuk a munkaerőpiac igényeivel, követve a demográfiai, gazdasági és társadalmi változásokat. A szolgáltatások létrehozására és a vállalkozásalapításra irányuló oktatást és képzést középpontba állító, innovatív intézkedéseket kell hozni a szükséges erőforrások felszabadítása érdekében, amely biztosítja az informális gazdaságról a formális gazdaságra való átállást. Afrikának tevékenyen elő kell mozdítania a tudományokat, a technológiát, a kutatást és az innovációt.

4.19. Az EGSZB véleménye szerint olyan partnerséget kell indítani, amely elősegíti az esélyegyenlőséget, az egyenlőtlenségek csökkentését és a társadalmi integrációs képességek fejlesztését. A kohézió, a méltányosság, a sokféleség és a befogadás alapvetően fontosak az új afrikai kultúra megteremtéséhez szükséges ismeretek és kompetenciák előmozdításához.

4.20. Ezzel összefüggésben az EU a következő kiemelt kezdeményezéseket határozta meg:

- afrikai ifjúsági kezdeményezés elindítása, kiterjesztve az Erasmus+ program alkalmazási körét,
- az európai és afrikai egyetemek közötti együttműködés pénzügyi támogatása és közös tanulmányi programok kidolgozása,
- szakképzést és szakoktatást támogató uniós keret létrehozása.

4.21. Az Erasmus+ támogatja az Európai Unió és Afrika közötti együttműködést a felsőoktatás területén. A két régió érintett partnereit bevonó projektek többek között hozzájárulnak a hallgatók karrierlehetőségeinek javításához, az egyetemi együttműködés erősítéséhez és a felsőoktatási intézmények közötti hálózatok kialakításához. Az Afrikával folytatott felsőoktatási együttműködés összhangban áll az EU külpolitikájának célkitűzéseivel, különösen a fejlesztési együttműködés terén.

Kelt Brüsszelben, 2018. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS